

Nr 10

Näringsutskottets betänkande i anledning av motion om framställning av säkrare identitetskort m. m.**Ärendet**

I motionen 1973: 1462 av herr Gernandt (c) hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för att omgående tillsätts en parlamentariskt ledd utredning angående framställning av identitetskort och andra behörighetskort med betryggande säkerhetsnivå samt övriga härmed sammanhängande frågor av den omfattning som berörts i motionen.

Motionen

Behovet av säker personlegitimation ökar snabbt, säger motionären. Identitetskort kommer att spela en allt viktigare roll inte bara som legitimationshandling utan även som informationsnyckel och styrkort i myndigheters och vissa företags datasystem. Kraven på identitetskortens säkerhet mot förfalskning och annat missbruk måste därför ställas högt. En redogörelse för nuvarande situation beträffande identitetskort lämnas, varvid vissa värderingar beträffande de olika kortens säkerhet anges. Om det kan anses möjligt att förfalska identitetskort eller körkort bör skyddsnivån snarast möjligt höjas, anser motionären. Tillverkning av nya legitimationskort bör föregås av laboratorieförsök, och tillgängliga nya alternativ bör beaktas. I samband härmed bör, enligt motionären, undersökas om exempelvis körkortet erhållit en i förhållande till berättigade säkerhetskrav ändamålsenlig utformning. Säkerheten vid utfärdandet av legitimationshandlingar bör utvärderas från samhällets sida och en skärpning av legitimationsgranskningen eftersträvas.

Nuvarande situation

Identitetskort av flera olika slag finns i bruk i Sverige. Från och med den 1 februari 1973 godkänner posten, banker och handeln vid checkinlösen endast identitetskort utfärdade av AB ID-kort och av AB Rollfilm. Som legitimationshandling godtas också statliga tjänstekort och det nya körkortet, vilka båda tillhandahålls av AB ID-kort.

AB Rollfilm är ett privatägt företag och dess kort tillhandahålls i första hand genom förmedling av arbetsgivare. AB ID-kort ägs av AB Atomenergi, Ceaverken AB, postverket, Sparbankernas datacentraler AB och Svenska bankföreningen. I styrelsen ingår representanter för nämnda fem ägare och en av ägarna gemensamt utsedd ordförande samt därutöver

tre ledamöter utsedda av Svenska sparbanksföreningen, rikspolisstyrelsen och Näringslivets säkerhetsdelegation. AB ID-korts identitetskort tillhandahålls genom bankerna och postverket.

En nämnd för legitimationshandlingar, i vilken bankinspektionen, Bankföreningen, Sparbanksföreningen, Sveriges industriförbund och Näringslivets säkerhetsdelegation är företrädare, har inrättats för att utvärdera olika identitetskortssystem. Nämnden står bakom beslutet att godkänna AB ID-korts och AB Rollfilms identitetskort.

Både AB ID-korts och AB Rollfilms identitetskort har ingående testats av statens provningsanstalt. Beslutet att AB ID-korts tillverkningsmetod skall användas för framställningen av körkortet föregicks av en ingående prövning. Enligt vad som anförs i körkortsutredningens betänkande (SOU 1970:26) Körkort och körkortsregistrering synes AB ID-korts tillverkningsmetod fylla alla rimliga krav på förfalskningskydd. Utredningen menar dock inte att metoden skulle utesluta förfalskning av körkort. Något helt förfalsknings säkert kort torde över huvud taget inte finnas, anför utredningen i sitt slutbetänkande (SOU 1972:5) Förslag om ett centralt körkortsregister. De olika skydd som finns inlagda i kort av AB ID-korts tillverkning synes emellertid göra det möjligt att med hög grad av säkerhet upptäcka förfalskningar, förutsatt att ett lämpligt tillvägagångssätt används för granskningen av korten. Detta gäller, säger utredningen, framför allt möjligheterna att genom belysning med ultraviolett ljus upptäcka ändringar i korten och med hjälp av ett speciellt kontrollinstrument avläsa den i korten injicerade isotopen. En viss spridning av kontrollapparatur för sådan prövning har nyligen påbörjats.

AB Rollfilms kort tillhandahålls som nämnts i första hand genom arbetsgivare. Identifikationskontrollen kan därför ske mera direkt än med AB ID-korts kort som till övervägande delen tillhandahålls genom postens och bankernas förmedling. I det senare fallet tillämpas ett system för identifikationskontroll som i allt väsentligt överensstämmer med det som passmyndigheterna använder. För ID-kort finns ett centralt register vid Ceaverken i Strängnäs, vilket möjliggör telefonkontroll av identitetskort. Registret innehåller också fotografier. Personer som falskeligen åtkommit identitetskort kan härigenom lättare ertappas. Kontroll av AB Rollfilms identitetskort sker genom förfrågan direkt hos utfärdande företag.

Förekomsten av endast få typer av identitetskort underlättar kassapersonalens legitimationsgranskning. En betydande utbildningsinsats på detta område har genomförts inom postverket, bankerna och handeln.

Enkel fråga angående identitetskontrollen vid framställning av identitetskort

Chefen för industridepartementet besvarade i kammaren den 15 februari 1973 en enkel fråga (1973:63) om på vad sätt samhället kan medverka till att det av AB ID-kort framställda identitetskortet inte utfärdas för uppdiktad person.

Industriministern anförde att det enligt vad han erfarit är tämligen osannolikt att identitetskort utfärdas för en uppdiktad person under förutsättning att vederbörliga kontrollrutiner utförs. Hittills känner man endast till något enskilda fall där identitetskortets personuppgifter på grund av falskt intyg kommit att avse fel person. Detta bör ställas i relation till att AB ID-kort tillverkat ca 1,5 miljoner identitetskort. Samtidigt kan noteras, anförde statsrådet, att sannolikheten är ytterst liten att en legitimationshandling utfärdas för en person vars verkliga identitet inte i efterhand kan fastställas med hjälp av AB ID-korts arkiv. Enligt inhämtade uppgifter skulle varken posten, bankinspektionen eller kreditinstitutens organisationer anse det påkallat att för tillfället i någon väsentlig grad skärpa reglerna för identitetskontroll. Mot denna bakgrund fann industriministern det för närvarande inte föreligga något behov av samhällsinsatser för att möjliggöra en mer långtgående identitetskontroll vid utfärdande av AB ID-korts legitimation, vilken han betecknade som fullgod.

Utskottet

I motionen föreslås att en parlamentariskt ledd utredning skall få i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka säkerhetsnivån för identitetskort och andra behörighetskort.

Från och med den 1 februari 1973 godkänner posten, bankerna och handeln vid checkinlösen endast identitetskort utfärdade av AB ID-kort och av AB Rollfilm. Som legitimationshandling godtas också statliga tjänstekort och det nya körkortet, vilka båda tillhandahålls av AB ID-kort. En nämnd för legitimationshandlingar, i vilken förutom bankinstituten och näringslivet även bankinspektionen är företräd, har inrättats för att utvärdera olika identitetskortssystem. Nämnden står bakom beslutet att godkänna AB ID-korts och AB Rollfilms identitetskort.

Statens provningsanstalt har ingående testat både AB ID-korts och AB Rollfilms identitetskort. Beslutet att AB ID-korts tillverkningsmetod skall användas för framställningen av de nya körkortet föregicks av en ingående prövning. Körkortsutredningen konstaterade att något helt förfalskningssäkert kort inte torde finnas men hävdade att AB ID-korts tillverkningsmetod fyller alla rimliga krav på förfalskningsskydd.

Identifikationskontrollen i samband med utfärdandet av nya identitetskort har i förhållande till tidigare förstärkts väsentligt. Utfärdade identitetskort kan kontrolleras i AB ID-korts fall genom ett centralt register och i AB Rollfilms fall genom register hos utfärdande företag. Möjligheterna att uppnå en säker legitimationskontroll förbättras genom begränsningen av antalet typer av identitetshandlingar som godkänns såsom legitimation och genom den omfattande utbildningsinsats som posten, bankerna och handeln har genomfört bland sin personal.

Utskottet finner således att en lång rad åtgärder har vidtagits för att tillfredsställa behovet av säker personlegitimation. Ett omfattande

utvecklingsarbete på området pågår. På längre sikt kan nya tekniska lösningar vara möjliga. För närvarande torde det för en praktiskt fungerande identitetsprövning som också fyller de krav på personlig integritet som allmänheten har rätt att ställa inte finnas något alternativ som är tekniskt överlägset de tillämpade systemen. Utskottet finner det inte sannolikt att en sådan utredning som motionären föreslår skulle verksamt kunna bidra till att åstadkomma ett bättre legitimationssystem.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen 1973:1462.

Stockholm den 20 februari 1973

På näringsutskottets vägnar
C. G. REGNÉLL

Närvarande: herrar Regnéll (m), Börjesson i Glömminge (c), Andersson i Örebro (fp), Andersson i Storfors (s), Gustafsson i Byske (c), Rask (s), Wirtén (fp), Blomkvist (s), Wååg (s), Hovhammar (m), Svensson i Malmö (vpk), Jonsson i Husum (s), Pettersson i Lund (s), fru Hambræus (c) och fru Hansson (s).

Särskilt yttrande

av herr Hovhammar (m):

Under senare tid har i pressen vid ett flertal tillfällen återgivits uppgifter att ID-kort utfärdats av bankerna utan tillräcklig legitimationskontroll, varigenom det "förfalskningssäkra" ID-kortet kommit att missbrukas. Frågan om det allmännas medverkan vid utfärdandet av identitetshandling har därmed aktualiserats. I praktiken torde frågan kunna lösas på så sätt att samhället redan vid utgången från grundskolan förser eleverna med identitetshandling att gälla förslagsvis fem år. Nytt identitetskort utfärdas därefter med det äldre kortet som grund.